

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Παρασκευή 5 Ιανουαρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου, 4-6¹

Ἡμᾶς γὰρ ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς ὡς Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ διαιτησομένους ἐξέπεμψε, καὶ οὔτε τῶν τειχῶν καθαιρουμένων <ἐπεδημοῦμεν> οὔτε μεθισταμένης τῆς πολιτείας, ἀλλ' ἤλθομεν πρὶν τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εἰς τὸν Πειραιᾶ κατελθεῖν πρότερον πένθ' ἡμέραις. καίτοι οὔτε ἡμᾶς εἰκὸς ἦν εἰς τοιοῦτον καιρὸν ἀφιγμένους ἐπιθυμεῖν μετέχειν τῶν ἀλλοτρίων κινδύνων, οὔτ' ἐκεῖνοι φαίνονται τοιαύτην γνώμην ἔχοντες ὥστε καὶ τοῖς ἀποδημοῦσι καὶ τοῖς μηδὲν ἐξαμαρτάνουσι μεταδιδόναι τῆς πολιτείας, ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον. ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου τοὺς ἰππεύσαντας σκοπεῖν εὐηθές ἐστίν· ἐν τούτῳ γὰρ πολλοὶ μὲν τῶν ὁμολογούντων ἰππεύειν οὐκ ἔνεισιν, ἔνιοι δὲ τῶν ἀποδημούντων ἐγγεγραμμένοι εἰσὶν ἐκεῖνος δ' ἐστὶν ἔλεγχος μέγιστος· ἐπειδὴ γὰρ κατήλθετε, ἐψηφίσασθε τοὺς φυλάρχους ἀπενεγκεῖν τοὺς ἰππεύσαντας, ἵνα τὰς καταστάσεις ἀναπράξῃτε παρ' αὐτῶν. ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὔτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα.

¹ Κωνσταντῖνος Ι. Δάλκος Χρῖστος Ι. Δάλκος Γεώργιος Π. Μανουσόπουλος Νικόλαος Ι. Μπονόβας Σπυρίδων Α. Παργινός, *Ρητορικά κείμενα Β λυκείου*, Ο.Ε.Δ.Β, σελ. 86

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ

B.1. Να μεταφραστεί το τμήμα: "ἔπειτα δὲ ἐκ μὲν τοῦ σανιδίου...οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα."

Μονάδες 10

B.2. Να σχολιάσετε με συντομία τις φράσεις: "ἐν Ἑλλησπόντῳ συμφορᾶς", "φυλάργους"

Μονάδες 10

- B.3.** α) Γιατί η συμμετοχή του Μαντιθέου στους κινδύνους που διέτρεχαν οι Τριάκοντα, θα ήταν πράξη άστοχη γι' αυτόν, πέντε μέρες μάλιστα πριν από την πτώση τους; (Μονάδες 5)
- β) Τι υπαινίσσεται ο Μαντίθεος με τη φράση "ἀλλὰ μᾶλλον ἠτίμαζον καὶ τοὺς συγκαταλύσαντας τὸν δῆμον"; (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

B.4. α) Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων σημειώνοντας την ένδειξη **Σωστό ή Λάθος** σε καθεμιά από αυτές (Μονάδες 5)

1. Τα ενθυμήματα ανήκουν στις άτεχνες πίστεις
2. Το αρχαιότερο δικαστήριο της αρχαίας Αθήνας ήταν η Ηλιαία
3. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει επιστήμη ή Τέχνη τη ρητορική
4. Η πρόθεσις ανήκει στο τμήμα του επιλόγου
5. Σημαντικότερος ρήτορας συμβουλευτικών λόγων θεωρείται ο Δημοσθένης

β) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας σε κύκλο το γράμμα που προτάσσεται. (Μονάδες 5)

1. Η χρήση των εικότων στο ρητορικό λόγο οφείλεται στον

Α. Κόρακα και Τεισία, Β. Πρωταγόρα, Γ. Γοργία, Δ. Ισοκράτη

2. Οι επιδεικτικοί λόγοι εκφωνούνταν στην Αθήνα

Α. στην Εκκλησία του Δήμου, Β. στα δικαστήρια,

Γ. δημόσιες γιορτές Δ. στον Άρειο Πάγο

3. Τα ιστορικά παραδείγματα ανήκουν

- Α. στις έντεχνες πίστεις, Β. στις άτεχνες πίστεις,
Γ. στις γνώμες, Δ. στα πάθη

4. Αποφθέγματα είναι

- Α. τα ενθυμήματα, Β. οι γνώμες, Γ. τα ήθη, Δ. τα πάθη

5. Για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής του αθηναϊκού κράτους αποφάσιζε

- Α. η Ηλιαία, Β. η Βουλή, Γ. ο Άρειος Πάγος, Δ. η Εκκλησία του Δήμου

Μονάδες 10

Β.5. α) διαιτησομένους, ἐξέπεμψε, μεθισταμένης, πολιτείας, ἐπιθυμείν: Να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις του κειμένου. (Μονάδες 5)

β) περιουσία, ενοχικός, εφικτός, πληροφοριοδότης, επισκεπτήριο: Να εντοπίσετε στο διδαγμένο κείμενο μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής (Μονάδες 5)

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**Ξενοφώντας, Αγησίλαος Κεφάλαιο 1, §20-22**

Στις § 20-21 ο Ξενοφών παραθέτει στοιχεία για τη δράση του Αγησιλάου στη Μ. Ασία, που αποδεικνύουν τη στρατηγική ικανότητα και το ήθος του Σπαρτιάτη βασιλιά.

Και πολλάκις μὲν (ὁ Ἀγησίλαος) προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλίσκομένους μὴ ὡς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὡς ἀνθρώπους ὄντας φυλάττειν, πολλάκις δὲ ὅποτε μεταστρατοπεδεύοιτο, εἰ αἴσθοιτο καταλελειμμένα παιδάρια μικρὰ ἐμπόρων, ἃ πολλοὶ ἐπώλουν διὰ τὸ νομίζειν μὴ δύνασθαι ἄν φέρειν αὐτὰ καὶ τρέφειν, ἐπεμέλετο καὶ τούτων ὅπως συγκομίζοιντο ποι, τοῖς δ' αὖ διὰ γῆρας καταλειπομένους αἰχμαλώτους προσέταττεν ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν, ὡς μήτε ὑπὸ κυνῶν μῆθ' ὑπὸ λύκων διαφθεῖροιντο. Ὡστε οὐ μόνον οἱ πυνθανόμενοι ταῦτα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλίσκομένοι εὐμενεῖς αὐτῷ ἐγίνοντο.

Το κείμενο ἀντλήθηκε ἀπὸ Μousaios, 2010

Λεξιλόγιο

ἀλίσκομένους (μτχ ἀλίσκομαι): συλλαμβάνομαι, αἰχμαλωτίζομαι
προηγόρευε (ρῆμα προαγορεύω) + τελικό ἀπαρέμφατο: δίνω ἐντολή

Δ. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ

Δ1.α. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το παραπάνω απόσπασμα.

Μονάδες 25

Δ1.β. Να εντοπίσετε τρία χωρία στο κείμενο που αναδεικνύουν το ήθος του ηγέτη. (Μον. 3) Για ποια συγκεκριμένη αρετή γίνεται λόγος και γιατί είναι σημαντική για την προσωπικότητα ενός στρατιωτικού και πολιτικού ηγέτη; (Μον. 2) (σύντομη απάντηση)

Μονάδες 5

Δ2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:

- **ἐγίγνοντο:** γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β'
- **παρέχοι:** β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'
- **τιμωρεῖσθαι:** γ' ενικό πρόσωπο παρατατικού στην άλλη φωνή.
- **προσέταττεν:** γ' πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής παθητικού αορίστου α'.
- **συγκομίζοιτο:** απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 5

Δ2.β.

- **τοῖς στρατιώταις:** κλητική ενικού
- **πολλοί:** το ίδιο γένος στην ονομαστική πληθυντικού του συγκριτικού βαθμού.
- **ἀδίκους:** το επίρρημα στο θετικό βαθμό.
- **ταῦτα:** γενική πληθυντικού θηλυκού γένους.
- **αἰχμαλώτοις:** την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό.

Μονάδες 5

Δ3.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **άνθρωπους, καταλελειμμένα, δια γῆρας, αὐτῶν, οἱ πυνθανόμενοι.**

Μονάδες 5

Δ3.β. "ἐπεμέλετο καὶ τούτων ὅπως συγκομίζοιτο"

Να αναγνωρίσετε την παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος, την ἐγκλίση εκφοράς και το συντακτικό ρόλο λαμβάνοντας υπόψη το ρηματικό τύπο εξάρτησης.

Μονάδες 3

Δ3.γ. Να εντοπίσετε τον υποθετικό λόγο του κειμένου, γράφοντας την υπόθεση και την απόδοση και να τον χαρακτηρίσετε ως προς το είδος του.

Μονάδες 2